

Ἡ Παναγία καί ὁ Λαός (Κόντογλου Φώτης)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Γιὰ νὰ μὴν πάρω τοὺς πολὺ παληοὺς, παίρνω δύο τρεῖς ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἀγωνισθήκανε γιὰ τὴν ἐλευθερίᾳ τῆς Ἑλλάδας, ποὺ ὅποτε μιᾶνε γιὰ τὴ λευτεριά, μιᾶνε καὶ γιὰ τὴ θρησκεία.

Ὁ Ρήγας Φεραῖος λέγει: «Νὰ κάνουμε τὸν ὄρκο ἀπάνω στὸ Σταυρό». Ἕνας ἄλλος ποιητὴς γράφει: «Γιὰ τῆς πατρίδας τὴν ἐλευθερίᾳ, γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη τὴν ἁγία, γι' αὐτὰ τὰ δύο πολεμῶ, μ' αὐτὰ νὰ ζήσω ἐπιθυμῶ κι ἂν δὲν τὰ ἀποχτήσω, τί μ' ὠφελεῖ νὰ ζήσω;»

Τοῦ Σολωμοῦ ἡ ψυχὴ εἶναι θρεμμένη μὲ τὴ θρησκείᾳ, γι' αὐτὸ μοσκοβολοῦνε τὰ ποιήματά του ἀπὸ δαύτη. Κι αὐτὴ τὴ μοσκοβολιὰ τὴ νιώθει κανένας στὴν Ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς, στὴ Δέηση τῆς Μαρίας, στὴ Φαρμακωμένη, Εἰς Μοναχὴν, στὸν Ὑμνο τῆς Ἐλευθερίας, στὸ Διάλογο καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα. Οἱ ἀγράμματοι ποιητὲς τῶν βουνῶν, μέσα στὰ τραγούδια ποὺ κάνανε, καὶ ποὺ δὲ θὰ τὰ φτάξει ποτὲ κανένας γραμματιζούμενος, μιᾶνε κάθε τόσο γιὰ τὴ θρησκείᾳ μας, γιὰ τὸ Χριστό, γιὰ τὴν

Παναγιά, γιὰ τοὺς δώδεκα Ἀποστόλους, γιὰ τοὺς ἁγίους. Πολλὲς παροιμίες καὶ ρητὰ καὶ λόγια ποὺ λέγει ὁ λαὸς μας, εἶναι παρμένα ἀπὸ τὰ γράμματα τῆς Ἑκκλησίας. Ἡ Ρωμηοσύνη εἶναι ζυμωμένη μὲ τὴν Ὁρθοδοξία, γι' αὐτὸ Χριστιανὸς κ' Ἕλληνας ἦτανε τὸ ἴδιο. Ἀπὸ τότε ποὺ γινήκανε χριστιανοὶ οἱ Ἕλληνες, πήρανε στὰ χέρια τους τὴ σημαία τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν κάνανε σημαία δική τους: Πίστις καὶ Πατρίς! Ποτάμια ἑλληνικὸ αἷμα χυθήκανε γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τὰ χρόνια τοῦ Νέρωνα καὶ τοῦ Διοκλητιανοῦ, ἕως τὰ 1838, ποὺ μαρτύρησε ὁ ἅγιος Γεώργιος ὁ ἐξ Ἰωαννίνων. Ποιὰ ἄλλη φυλὴ ὑπέφερε τόσα μαρτύρια γιὰ τὸ Χρι-στό; Αὐ-τὸ τὸ ἀ-κα-τά-λυ-το ἔ-θνος, ποὺ ἔ-πρε-πε νὰ πλη-θύ-νει καὶ νὰ κα-πλαν-τί-σει τὸν κό-σμο, ἀ-πό-μει-νε ὁ-λι-γάν-θρω-πο, γι-α-τί ἀ-πο-δε-κα-τί-σθη-κε ἐ-πὶ χί-λι-α ὁ-χτα-κό-σι-α χρό-νι-α ἀ-πὸ φυ-λὲς χρι-στι-α-νο-μά-χες.

Ἀ-γι-α-σμέ-νη Ἑλ-λά-δα! Εἶ-σαι ἀ-γι-α-σμέ-νη, γι-α-τί εἶ-σαι βα-σα-νι-σμέ-νη. Κι ἡ κά-θε γιο-ρτὴ σου μνη-μο-νεύ-ει κ' ἔ-να μαρ-τύ-ρι-ό σου. Τὰ πά-θη τοῦ Χρι-στοῦ τὰ 'κα-νες δι-κά σου πά-θη, τὰ μαρ-τύ-ρι-α τῶν Ἀ-γί-ων εἶ-ναι δι-κά σου μαρ-τύ-ρι-α. Ὁ δι-κός σου ὁ κλῆ-ρος στά-θη-κε ἡ πί-κρα. Θλί-βε-σαι μὲ τὸν Χρι-στό, θλί-βε-σαι μὲ τὴν Πα-να-γι-ά, μαρ-τυ-ρᾷς μα-ζὶ μὲ τοὺς μάρ-τυ-ρες τῆς πί-στης κι ὁ-λο-έ-να κλαῖς σὰν θρη-νη-τι-κὸ τρυ-γό-νι στὰ ἀ-γι-α-σμέ-να μνη-μού-ρια, πού 'ναι φυ-τρω-μέ-να ἀ-πά-νω τους ἀ-γρι-ο-χόρ-τα-ρα καὶ φλυ-σκοῦ-νι-α. Πλὴν ἡ θλί-ψη σου ἐ-σέ-να εἶ-ναι κά-ποια θλί-ψη χα-ρο-ποι-ά, γε-μά-τη ἐλ-πί-δα κι ἀ-θα-να-σί-α. «Καὶ γὰρ ἐν ὅ-ψει ἀν-θρώ-πων ἐ-ὰν κο-λα-σθῶ-σιν, ἡ ἐλ-πίς αὐ-τῶν ἀ-θα-να-σί-ας πλή-ρης» κα-τὰ τὸν Σο-λο-μών-τα. Αὐ-τὸ εἶ-ναι τὸ «χα-ρο-ποι-ὸν πέν-θος», ἡ «χαρ-μο-λύ-πη» ποὺ λέ-γει ὁ ἁ-γι-ος Ἰ-ω-άν-νης τῆς Κλί-μα-κος. Εἶ-ναι ἡ ἀ-λη-θι-νὴ χα-ρὰ, ποὺ ξα-γο-ρά-ζε-ται μο-νά-χα μὲ τὸν πό-νο.

Σή-με-ρα γι-ορ-τά-ζου-με τὴν ἔν-δο-ξη Κοί-μη-ση τῆς Πα-να-γί-ας. Σ' ἀ-μέ-τρη-τες ἐκ-κλη-σί-ες καὶ μο-να-στή-ρια χτυ-ποῦ-νε οἱ καμ-πά-νες καὶ ψέλ-νου-νε οἱ ψαλ-τά-δες. Τὰ πι-ὸ πολ-λὰ εἶ-ναι στῆς Πα-να-γί-ας τ' ὁ-νο-μα καὶ πα-νη-γυ-ρί-ζου-νε σή-με-ρα τὴν Κοί-μη-ση τῆς Θε-ο-τό-κου. Μὰ αὐ-τὴ δὲν εἶ-ναι γιο-ρτὴ θα-νά-του, εἶ-ναι γιο-ρτὴ χα-ρᾶς καὶ θρί-αμ-βος, γι-α-τί αὐ-τὴ ποὺ κοι-μή-θη-κε εἶ-ναι ἡ Μη-τέ-ρα τῆς Ζω-ῆς, ὅ-πως λέ-γει ἐ-κεῖ-νο τὸ θε-σπέ-σι-ο δο-ξα-στι-κὸ, ποὺ λέ-νε σή-με-ρα στὴ Λει-τουρ-γί-α: «Τῇ ἀθανάτῳ σου Κοιμήσει, Θεοτόκε Μήτηρ τῆς ζωῆς, νεφέλαι τοὺς Ἀποστόλους, αἰθερίους διήρπαζον, καὶ κοσμικῶς διεσπαρμένους, ὁμοχώρους παρέστησαν τῷ ἀχράντῳ σου σώματι, οἱ καὶ κηδεύσαντες σεπτῶς, τὴν φωνὴν τοῦ Γαβριήλ, μελωδοῦντες ἀνεβόων· Χαῖρε κεχαριτωμένη, Παρθένε Μήτηρ ἀνύμφευτε, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· Μεθ' ὧν ὡς Υἱόν σου καὶ Θεὸν ἡμῶν, ἰκέτευε σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

Σή-με-ρα, ὁ-λη ἡ Ἑλ-λά-δα μο-σχο-βο-λᾷ ἀ-πὸ τὸ εὐ-ω-δέ-στα-το σκή-νω-μα τῆς Πα-να-γί-ας, ποὺ εἶ-ναι ἡ μη-τέ-ρα τῶν ὁρ-φα-νε-μέ-νων, ἡ ἐλ-πί-δα τῶν

ἄ-πελ-πι-σμέ-νων, ἡ χα-ρὰ τῶν θλιμ-μέ-νων, τὸ ρα-βδὶ τῶν τυ-φλῶν, ἡ ἄγ-κυ-ρα τῶν θα-λασ-σο-δαρ-μέ-νων. Κι ἀπ' ἄ-κρη σὲ ἄ-κρη τῆς Ἑλ-λά-δας, στὶς πο-λι-τεῖ-ες, στὰ χω-ριά, στὰ μο-να-στή-ρια καὶ στὶς σκῆ-τες, ἄ-πά-νω στὰ δα-σω-μέ-να βου-νά, στὰ λαγ-κά-δια, στὶς σπη-λιές, στὰ γα-λα-νὰ τὰ κύ-μα-τα ποὺ δρο-σο-α-φρί-ζου-νε ἄ-πὸ τὸν πε-λα-γί-σιον ἄ-γέ-ρα, στὰ νη-σιὰ καὶ στὰ ρη-μό-νη-σα, στοὺς κά-βους, παν-τοῦ ἀν-τι-λα-λεῖ ἡ ὑ-μνο-λο-γί-α ποὺ ψέλ-νου-νε οἱ ψαλ-τά-δες γιὰ τὴν τα-πει-νὴ βα-σί-λισ-σα ποὺ κοι-μή-θη-κε. Τὸ μελ-τέ-μι ποὺ φυ-σᾷ τώ-ρα τὸν Δε-κα-πεν-ταύ-γου-στο καὶ δρο-σί-ζει τὸν κό-σμο, τὰ δεν-τρι-κὰ ποὺ 'ναι φορ-τω-μέ-να μὲ λο-γῆς λο-γῆς πω-ρι-κά, τὰ ἄ-γρι-α τὰ ρου-μά-νια, μὲ τὶς ἀν-τρε-ι-ω-μέ-νες βα-λα-νι-διές καὶ μὲ τὰ ἔ-λα-τα καὶ μὲ τὰ κέ-δρα, τὰ ἄ-σπρα σύν-νε-φα ποὺ ἄρ-με-νί-ζου-νε στὸν γα-λα-νὸ οὐ-ρα-νό, ὅ-λα εἶ-ναι χα-ρο-ποι-ὰ καὶ μα-κά-ρι-α, ὅ-λα εἶ-ναι ἰ-λα-ρὰ ἄ-πὸ τὴν γλυ-κύ-τη-τα τῆς Πα-να-γί-ας. Στὰ πέ-λα-γα τα-ξι-δεύ-ου-νε λο-γῆς-λο-γῆς κα-ρά-βια καὶ κα-ί-και, πῶ' -χου-νε γραμ-μέ-νο ἄ-πά-νω στὸ μά-γου-λό τους τὸ γλυ-κύ-τα-το τ' ὅ-νο-μά της. Ὡ! Ἀ-λη-θι-νὰ δι-κὴ μας εἶ-ναι ἡ Πα-να-γί-α, δι-κό μας εἶ-ναι τὸ Ρό-δον τὸ Ἀ-μά-ραν-τον!

Ποιὸς θὰ μπο-ροῦ-σε νὰ τὴν ὑ-μνή-σει, ὅ-πως τὴν ὑ-μνο-λο-γῆ-σα-νε οἱ ὑ-μνω-δοὶ τῆς Ἑκ-κλη-σί-ας μας; Ἀρ-χαγ-γε-λι-κὲς σάλ-πιγ-γες, θαρ-ρεῖς, πῶς ἀ-κού-γον-ται παν-τοῦ, μὲ ὕ-ψος καὶ μὲ σε-μνό-τη-τα, μ' ἔ-να κάλ-λος πνευ-μα-τι-κὸ ποὺ βρί-σκε-ται μο-νά-χα στὴν Ὁρ-θο-δο-ξί-α. Στὸν Ἑ-σπε-ρι-νό τῆς πα-ρα-μο-νῆς ψέλ-νου-νε τοῦ-τα τὰ τρο-πά-ρι-α, ποὺ γε-μί-ζου-νε τὴν ψυ-χή μας μὲ κά-ποιον ἄ-γι-α-σμέ-νον ἐν-θου-σι-α-σμό: «Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος! ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, ἐν μνημείῳ τίθεται, καὶ κλῖμαξ πρὸς οὐρανόν, ὁ τάφος γίνεται. Εὐφραίνου Γεθσημανή, τῆς Θεοτόκου τὸ ἅγιον τέμενος. Βοήσωμεν οἱ πιστοί, τὸν Γαβριὴλ κεκτημένοι ταξίαρχον, Κεχαριτωμένη χαῖρε, μετὰ σοῦ ὁ Κύριος, ὁ παρέχων τῷ κόσμῳ διὰ σοῦ τὸ μέγα ἔλεος».

Ἀ-πὸ τί καρ-διές, ἄ-πὸ τί χρυ-σὰ σπλά-χνα ἐ-βγῆ-κε τοῦ-τος ὁ πλοῦ-τος! Ἐ-δῶ δὲν εἶ-ναι συν-ταί-ρια-σμα τε-χνι-κὸ ἄ-πὸ λό-γι-α κι ἄ-πὸ ἥ-χους. Ἐ-δῶ εἶ-ναι ἄ-λη-θι-νὰ «ἡ φω-νὴ τοῦ Γα-βρι-ὴλ με-λω-δοῦν-τος» ἄ-πὸ τὰς οὐ-ρά-νι-ους ἀ-ψί-δας, ὕ-μνος ἄ-θα-να-σί-ας. Ἀ-μὴ ἐ-κεῖ-νη ἡ θ' ὥδὴ ποὺ λέ-γει: «Νενίκηνται τῆς φύσεως οἱ ὅροι, ἐν σοὶ Παρθένε ἄχραντε, παρθενεύει γὰρ τόκος, καὶ ζωὴν προμνηστεύεται θάνατος. Ἡ μετὰ τόκον Παρθένος, καὶ μετὰ θάνατον ζῶσα, σώζοις ἀεὶ, Θεοτόκε, τὴν κληρονομίαν σου». Ἡ ἐ-κεῖ-νο τὸ ἀ-πο-λυ-τί-κι-ο, ποὺ εἶ-ναι σο-βα-ρὸ καὶ γλυ-κὸ σὰν τὸ εἰ-κό-νι-σμά της: «Ἐν τῇ γεννήσει τὴν παρθενίαν ἐφύλαξας, ἐν τῇ κοιμήσει τόν κόσμον οὐ κατέλιπες, Θεοτόκε. Μετέστης πρὸς τὴν ζωὴν, Μήτηρ ὑπάρχουσα τῆς ζωῆς, καὶ ταῖς πρεσβείαις ταῖς σαῖς λυτρουμένη ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς ἡμῶν». Ἡ ὁ α' εἰρ-μὸς στὶς Κα-τα-βα-σί-ες, ποὺ λέ-γει: «Πεποικιλμένη τῇ θείᾳ δόξῃ, ἡ ἱερά καὶ εὐκλεής, Παρθένε, μνήμη Σου, πάντας συνηγάγετο, πρὸς εὐφροσύνην τοὺς πιστοὺς, ἐξαρχούσης Μαριάμ, μετὰ χορῶν καὶ τυμπάνων, τῷ Σῷ

ἄδοντας, Μονογενεῖ, ἐνδόξως ὅτι δεδόξασται». Ἀπὸ τού-τη τὴν ἁ-γι-α μέ-θη, ποὺ με-τα-δί-νει ἡ «Πε-ποι-κιλ-μέ-νη», μέ-θυ-σε κι ὁ ἁ-γι-α-σμέ-νος γλά-ρος τῆς Σκι-ά-θου, κ' ἔ-γρα-ψε τοὺς κα-η-μοὺς τοῦ Δε-κα-πεν-ταύ-γου-στου σκιρ-τών-τας ἀ-πὸ τὴν ἀγ-γε-λι-κὴ ὑ-μνω-δί-α ποὺ ἄ-κου-γε μυ-στι-κά, κα-θι-σμέ-νος μπρο-στὰ στ' ἀ-φρι-σμέ-νο πέ-λα-γο, «ὁ φι-λέ-ρη-μος γέ-ρων». Ἀπὸ τὸ ἴ-διο νέ-κταρ τῆς Πα-να-γί-ας μέ-θυ-σε κι ὁ Σο-λω-μὸς καὶ ψέλ-νον-τας καὶ κεῖ-νος μὲ ἐν-θου-σι-α-σμὸ τὴν Πε-ποι-κιλ-μέ-νη, ἔ-γρα-ψε στὸν Ὑ-μνο τῆς Ἑ-λευ-θε-ρί-ας τοῦ-τα τὰ λό-γι-α:

«Ἀ-κο-λου-θεῖ τὴν ἀρ-μο-νί-α ἡ ἀ-δελ-φή τοῦ Ἀ-α-ρῶν, ἡ προ-φή-τισ-σα Μα-ρί-α μ' ἔ-να τύμ-πα-νον τερ-πνόν. Καὶ πη-δοῦν ὅ-λες οἱ κό-ρες μὲ τσ' ἀγ-κά-λες ἀ-νοι-κτὲς, τρα-γου-δών-τας ἀν-θο-φό-ρες μὲ τὰ τύμ-πα-να κ' ἐ-κεῖ-νες».

Ἡ Μα-ρι-άμ, ἡ συ-νο-νό-μα-τη τῆς Πα-να-γί-ας, ἦ-τα-νε ἡ ἀ-δελ-φή τοῦ Ἀ-α-ρῶν, ποὺ ἄρ-χι-σε νὰ ψέλ-νει γιὰ νὰ φχα-ρι-στή-σει τὸ θε-ό, ποὺ κα-τα-πόν-τι-σε τὸν Φα-ρα-ὼ στὴν Ἑ-ρυ-θρὴ θά-λασ-σα. Καὶ τὴ συν-τρο-φεύ-α-νε οἱ ἄλ-λες οἱ κό-ρες, χο-ρεύ-ον-τας καὶ παί-ζον-τας τὰ τύμ-πα-να. «Λα-βοῦ-σα δὲ Μα-ρι-ὰμ ἡ προ-φή-τις, ἡ ἀ-δελ-φή τοῦ Ἀ-α-ρῶν, τὸ τύμ-πα-νον ἐν τῇ χει-ρὶ αὐ-τῆς, καὶ ἐ-ξήλ-θο-σαν πᾶ-σαι αἱ γυ-ναῖ-κες ὁ-πί-σω αὐ-τῆς με-τὰ τύμ-πα-νων καὶ χο-ρῶν» (Ἑ-ξὸδ. ιε', 20).

Αὐ-τὴ εἶ-ναι ἡ ἁ-γι-α-σμέ-νη Ἑλ-λά-δα, κι ἀ-πὸ τὸ γά-λα τῆς βυ-ζά-ξα-νε καὶ θρα-φή-κα-νε οἱ ποι-η-τές τῆς, τὸ γά-λα τῆς Πα-να-γί-ας.

Ἑ-μεῖς αὐ-τὸ τὸ γά-λα τὸ συ-χα-θή-κα-με, ἀ-λί-μο-νο!

Πηγή: agiazoni.gr